

Навчання у Німеччині Практичні поради для іноземних студентів

Третє видання

DAAD

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

Огляд найважливіших тем:

- 7** **Етапи підготовки**
Що і коли потрібно робити?
- 13** **Підбір навчальної програми**
Як знайти відповідну навчальну програму?
- 17** **Володіння німецькою мовою**
Наскільки добре слід володіти німецькою мовою?
- 12** **Англomовні навчальні програми**
Як можна навчатися англійською мовою?
- 23** **Подання заяви**
Як подати заяву на зарахування до вишу?
- 22** **Стипендії**
Чи можна отримати стипендію?
- 19** **Прожитковий мінімум**
Скільки коштує житло, харчування тощо?
- 55** **Підробіток**
Як можна працювати під час навчання?
- 21** **Медичне страхування**
Чи потрібне медичне страхування?
- 28** **Віза**
Чи потрібна віза?
- 39** **Пошук житла**
Як знайти житло?
- 32** **Список для перевірки**
Планування навчального перебування

Навчання у Німеччині
Практичні поради
для іноземних студентів

Третє видання

DAAD

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

Видавець DAAD

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service
Kennedyallee 50, 53175 Bonn (Deutschland)

www.daad.de

Відділ: Інформація про навчання у Німеччині – К23

Координація проекту Dr. Ursula Egyptian Gad, Esther Kirk, Kerstin Nolden

Координація проекту та переклад української версії

Інформаційний центр DAAD у Києві (DAAD Information Centre Kyiv)

www.daad-ukraine.org

Текст Dr. Dagmar Giersberg, Bonn

Дизайн та верстка DITHO Design GmbH, Köln

Автори світлин Ikhlas Abbis (с. 5), Thomas Bergmann (с. 54),
Dörthe Hagenguth (с. 24, 47), Himsel/Ausserhofer (с. 34, обкладинка),
Eric Lichtenscheidt (с. 40), інші світлини приватні

Друк Vistka, Київ

Тираж Грудень 2017 – 800

© DAAD

Ця публікація була профінансована з коштів Міністерства закордонних справ.

Зміст

	Ви хочете навчатися у Німеччині? Чудова ідея!	4
1.	Підготовка Вашого навчального перебування	6
1.1	Вибір навчальної програми та вишу	8
1.2	Передумови для вступу на навчання	15
1.3	Планування фінансування	19
1.4	Подання документів для вступу на навчальну програму	23
1.5	Умови в'їзду та перебування у Німеччині	28
1.6	Підготовка до пошуку житла	30
1.7	Як планувати своє навчання: крок за кроком у напрямку Німеччини	32
2.	Перші кроки у Німеччині	35
2.1	Як отримати допомогу	36
2.2	Пошук житла	39
2.3	Зарахування до вишу	41
2.4	Відвідання державних установ	42
2.5	Організація навчання	44
3.	Як скористатися перевагами Вашого перебування у Німеччині	48
3.1	Як завести знайомства	49
3.2	Як краще вивчити німецьку	51
3.3	Як під час навчання отримати перший професійний досвід	55
3.4	Які існують можливості працевлаштування після навчання	58
	Усього найкращого!	60
	У цифрах: іноземні студенти у Німеччині	61
	DAAD: цілі, завдання, програми	62
	Словник термінів	64

Ви хочете навчатися у Німеччині? Чудова ідея!

Ви цікавитесь навчанням у Німеччині?
Прекрасно! Ми дуже цьому раді!

Навчання за кордоном, можливо, у зовсім незнайомій для Вас країні, завжди є захопливим випробуванням. Зміна життєвих обставин принесе Вам нові враження та розширить горизонти. Навчання в Німеччині – у центрі Європи – надасть Вам незабутній досвід.

Німеччина пропонує численні можливості для навчання та проведення досліджень. Німецькі виші мають добру репутацію у всьому світі. Вони дають важливі імпульси інноваціям та прогресу, зокрема на світовому рівні. Виші, забезпечені сучасним обладнанням, пропонують студентам оптимальні умови для успішного навчання.

До речі, чимало людей розділяють Ваше бажання навчатися у Німеччині. У німецьких вишах навчаються та проводять дослідження понад 320 000 іноземців з усього світу, що становить 11,9% від усіх студентів. Німеччина є однією з небагатьох країн з такою високою часткою іноземних студентів.

Вам не доведеться долати свій шлях до Німеччини наодинці. Ця брошура допоможе Вам ретельно підготуватися до свого навчального перебування. Звісно, вона не зможе надати відповіді на абсолютно усі Ваші запитання. Якщо Вам буде потрібна додаткова інформація, будь ласка, звертай-

теся до співробітників Інформаційного центру DAAD у Києві, вони з радістю допоможуть. Або ж ставте свої запитання на сторінці

www.facebook.com/DAAD.Ukraine/ та
www.facebook.com/Study.in.Germany.

Хай щастить! Бажаємо чудового і незабутнього перебування у Німеччині!

Хто ми?

Німецька служба академічних обмінів (DAAD) – об'єднання вищих навчальних закладів та студентських спілок Німеччини. Наше завдання – сприяти академічній співпраці в усьому світі, насамперед через обмін студентами та науковцями.

У наших інформаційних брошурах і на сайтах www.daad.de, www.daad-ukraine.org та www.study-in.de Ви знайдете інформацію стосовно навчання та проживання у Німеччині.

1.

Підготовка Вашого навчального перебування

У цьому розділі Ви дізнаєтесь про те, як успішно спланувати своє перебування з метою навчання у Німеччині, а також з'ясуєте, про що варто подбати ще вдома.

Навчання в іншій країні завжди є початком життя у новому і невідомому світі. Є чимало речей, на які варто звернути увагу, а також спланувати та організувати заздалегідь. Наведений поряд календарний план містить інформацію про кожен етап підготовки до Вашого навчання у Німеччині та дає загальне розуміння цього процесу. Наступні сторінки містять конкретну інформацію стосовно кожного пункту, зазначеного у календарному плані. Наприкінці цього розділу Ви знайдете детальний контрольний список, який допоможе пересвідчитися у тому, що до від'їзду Ви здійснили усі важливі кроки та зібрали усі необхідні документи (див. с. 32-33).

Найважливіші етапи підготовки

- ▶ **Приблизно за 15 місяців до запланованої поїздки**
 - Дізнайтеся про те, як та де Ви можете навчатися у Німеччині, звернувшись до інтернет-джерел або Інформаційного центру DAAD (див. с. 8-14).
 - З'ясуйте, чи виконуєте Ви умови вступу на бажані навчальні програми (див. с. 15-18).
 - Дізнайтеся, як Ви можете оплатити своє навчання у Німеччині та чи маєте Ви право на отримання стипендії (див. с. 19-22).
- ▶ **Приблизно за 9 місяців до запланованої поїздки**
 - Прийміть рішення стосовно навчальної програми та вишу (див. с. 8-14).
 - Встановіть контакт з міжнародним відділом обраного Вами вишу (див. с. 13).
- ▶ **Приблизно за 4-5 місяців до запланованої поїздки**
 - Надішліть свою заявку на вступ (див. с. 23-27). Зважайте на кінцеві дати прийняття заявок!
 - Ви бажаєте отримати місце у студентському гуртожитку? Тоді подбайте про це зараз (див. с. 30).
- ▶ **Після отримання допуску до навчання**
 - Подайте заяву на отримання візи (див. с. 28-29).
- ▶ **Приблизно за місяць до запланованої поїздки**
 - Переконайтеся, що Ви маєте усі необхідні документи (див. с. 33).
 - Подбайте про місце для ночівлі у перші дні (див. с. 31).
- ▶ **Час вирушати!**

1.1

Вибір навчальної програми та вишу

Тут Ви отримаєте загальну інформацію про систему вищої освіти у Німеччині та зможете обрати навчальну програму відповідно до своїх потреб.

Чим більше існує пропозицій, тим важче здійснити вибір. Це стосується, зокрема, і навчання у Німеччині.

У Німеччині налічують 426 державних вишів, що розташовані у близько 170 населених пунктах по всій території країни. З їхнім розташуванням Ви зможете ознайомитись, переглянувши карту на с. 14. Загальна кількість навчальних програм, які пропонують німецькі виші, становить 18650. Ми підготували кілька порад, які допоможуть Вам у виборі навчальної програми.

Типи вишів у Німеччині

Обрати навчальну програму буде легше, якщо спочатку визначитися з типом вишу. В Німеччині вищі навчальні заклади поділяють на три типи:

- університети
- університети прикладних наук
- художні, кінематографічні та музичні виші.

Університети орієнтуються переважно на навчання та дослідження. Університети пропонують широкий фаховий спектр. Деякі з них мають певну спеціалізацію, наприклад, технічні, медичні або педагогічні виші. Якщо Ви хочете після отримання диплому навчатися в аспірантурі, університет – Ваш найкращий вибір.

Навчання в **університетах прикладних наук** більш тісно пов'язане з практикою, аніж у класичних університетах. Студентам пропонується освіта, яка базується на науковому підході та включає в себе також і практику (див. с. 56) та практичний семестр.

Художні, кінематографічні та музичні виші є гарним вибором для тих, хто бажає здобути освіту мистецького спрямування. Виші пропонують навчання за спеціальностями образотворче мистецтво, акторська майстерність, хореографія, промисловий дизайн, дизайн одягу, графіка, інструментальна музика та спів. Деякі виші прикладних наук, які спеціалізуються у сфері сучасних медіа, готують майбутніх режиссерів, операторів, сценаристів та інших спеціалістів у галузі кіно- та телесіндустрії. Умовою для навчання у художньому, кінематографічному або музичному виші є особливий мистецький талант, підтверджений успішно складеним іспитом на придатність до професійного навчання. У вишах такого типу діють особливі умови вступу.

Державні та приватні виші

Більшість вишів Німеччини фінансуються державою. Деякі навчальні заклади існують за рахунок протестантської або католицької церкви. Крім цього, існує близько 120 приватних вищих навчальних закладів, дипломи яких визнані державою. Більшість з них – це університети прикладних наук. Переважна більшість студентів у Німеччині навчаються у державних вишах. Лише близько 7,1% студентів відвідують приватні виші. Це пов'язано передусім з тим, що вартість навчання у приватних вишах є, як правило, високою (див. с. 21). Якість навчання є порівняно високою в обох типах вишів.

Трохи статистики:

У зимовому семестрі 2017/18 навчального року у 428 державно визнаних вишах навчалось понад 2,8 млн. студентів.

- 1 785 300 студентів у 128 університетах
- 982 415 студенти у 217 університетах прикладних наук
- 36 500 студентів у 53 художніх, кінематографічних та музичних вишах.

Джерело: Statistisches Bundesamt

Види навчальних програм

Після завершення кожної навчальної програми видається диплом певного освітнього рівня. Коли Ви здійснюєте вибір навчальної програми, Ви обираєте не лише спеціальність, а й одночасно тип диплому, який Ви можете отримати. Німецькі виші пропонують навчальні програми різного спрямування та різних освітніх рівнів.

- Ви можете розпочати навчання з першого курсу.
- Ви можете набути досвіду перебування за кордоном протягом кількох семестрів в рамках навчання в Україні.
- Після здобуття вищої освіти в Україні Ви можете продовжити навчання у Німеччині на післядипломній програмі.
- Ви можете навчатися в аспірантурі.

Короткий огляд видів дипломів

В німецьких вишах Ви можете отримати такі види дипломів:

Бакалавр (B.A., B.Sc., Bachelor of Engineering тощо): це перший академічний ступінь, який визнається на міжнародному ринку праці. Навчання триває від шести до восьми семестрів. Після отримання диплому студенти можуть працювати за спеціальністю або продовжити навчання у магістратурі.

Магістр (M.A., M. Sc., Master of Engineering тощо): це другий академічний ступінь, який можна здобути у німецькому університеті. Передумовою для цього є наявність диплома бакалавра. Протягом 2-4 семестрів студенти поглиблюють свої фахові знання. Після закінчення навчання можна починати професійне життя або ж вступати до аспірантури.

Державний іспит (Staatsexamen): це не академічний ступінь, а державне визнання здобутої освіти. Це означає, що порядок складання іспиту встановлюється не університетом, а федеральною землею. Крім того, іспити проводяться під державним наглядом. Той, хто хоче працювати в Німеччині лікарем, адвокатом, вчителем або фармацевтом, має скласти такий іспит. Перший державний іспит можна скласти після успішного завершення навчання за спеціальностями право, медицина та фармацевтика, а також педагогіка. Після цього, закінчивши практичну частину навчання, можна скласти Другий державний іспит та / або почати навчання в аспірантурі.

Складання державного іспиту не гарантує отримання робочого місця. Також варто зазначити, що складений у Німеччині державний іспит не визнається в Україні.

Аспірантура (Promotion): навчання в аспірантурі, в рамках якого готується наукова робота (дисертація), закінчується присвоєнням ступеня Doktor або PhD. Тривалість навчання залежить від відповідної наукової теми; як правило, вона складає від двох до п'яти років (див. с. 11).

В останні роки майже всі вищі навчальні заклади Німеччини пропонують нові **бакалаврські (Bachelor) та магістерські (Master) програми**, які було створено в рамках Болонського процесу, але подекуди ще зустрічаються старі програми, після закінчення яких видається диплом (Diplom) або магістерський ступінь (Magister Artium). Diplom отримують, як правило, випускники природничих, інженерних, економічних, соціальних і мистецьких спеціальностей, а Magister Artium (M.A.) – випускники гуманітарних програм. Обидва види дипломів прирівнюють до магістерського диплома.

Важливо знати:

Система вищої освіти Німеччини не має центрального управління. Кожна із 16 федеральних земель Німеччини (див. с. 14) має власні правила і закони. Крім того, німецькі виші є значною мірою автономними, тому не всі правила можуть стосуватися конкретного вишу. Отже, завжди звертайте увагу на те, які саме правила діють у обраному Вами виші.

Аспірантура:

Німецькі виші пропонують багато можливостей для аспірантів. Загалом для навчання в аспірантурі необхідно обрати один з двох варіантів:

1. робота над дисертацією під керівництвом професора з вільним вибором теми дисертації („**Lehrlingsmodell**“) або
2. навчання в рамках структурованої аспірантської програми („**strukturierte Promotion**“).

Перший варіант передбачає, що Вам необхідно знайти професора (Doktorvater або Doktormutter), який буде керівником Вашого наукового дослідження. Оскільки жоден професор не зобов'язаний приймати усіх аспірантів, необхідно, щоб опис Вашого дослідження був переконливим. Завчасно з'ясуйте, який виш та який професор будуть зацікавлені проектом Вашого дослідження. Детальну інформацію Ви зможете знайти на сайтах www.hochschulkompass.de та www.daad.de/research-explorer.

Другий варіант передбачає навчання в рамках певної структурованої програми. Найважливішими серед них є:

- Graduiertenkollegs (аспірантські коледжі)
- Graduate Schools (післядипломні школи)
- Міжнародні аспірантські програми

Graduiertenkollegs – університетські програми, які надають підтримку молодим вченим. Вони дають аспірантам можливість працювати над дисертацією в рамках комплексного дослідження. Такі дослідження здебільшого

є міждисциплінарними та керуються кількома науковими керівниками.

Німецьке дослідницьке товариство (DFG) публікує на своєму сайті список програм, яким воно надає підтримку: www.dfg.de/gk.

Деякі федеральні землі заснували **Graduate Schools**, які є здебільшого англомовними. На відміну від Graduiertenkollegs, вони входять до складу університету на постійній основі та ведуть інтенсивну та індивідуальну підготовку висококваліфікованих молодих дослідників.

Існує також цілий ряд **міжнародних аспірантських програм** (див. с. 12). Інформацію про усі структуровані аспірантські програми можна знайти на сайті www.daad.de/international-programmes.

Будь ласка, зверніть увагу, що наведена у цій брошурі інформація (особливо щодо умов зарахування на навчання та структури навчальних програм) стосується насамперед бакалаврських та магістерських програм. Якщо Вас цікавить навчання в аспірантурі, будь ласка, відвідайте сайт www.research-in-germany.de/phd.

Також Ви можете звернутися до платформи „PhDGermany“ (www.phdgermany.de), на якій зібрано інформацію про ті аспірантські посади, які розраховані на іноземних кандидатів. Знайшовши аспірантську посаду, яка Вас зацікавила, Ви можете подати свою заявку на порталі DAAD, перейшовши за посиланням, що міститься в описі програми.

Міжнародні навчальні програми

Зараз німецькі виші пропонують понад 1420 навчальних програм, розрахованих на іноземних студентів. Ці міжнародні бакалаврські, магістерські та аспірантські програми вирізняються високим академічним рівнем та добре структурованими навчальними програмами. Паралельно з навчанням пропонуються мовні курси та інтенсивна підтримка студентів. Мовою викладання на таких програмах є переважно англійська, проте додатково можуть пропонуватися і курси німецької мови.

Подальша інформація

www.daad.de/international-programmes

Програми подвійного диплому розраховані на навчання в рамках міжнародного співробітництва. Такі програми пропонують навчання у німецькому виші та в одному або кількох партнерських вишах інших країн. Учасники таких програм навчаються кілька семестрів у партнерському виші, досягнення під час навчання у якому визнаються у виші на батьківщині. На деяких з цих програм студенти проводять приблизно половину навчання за кордоном та отримують зрештою дипломи обох вишів.

Для аспірантів також пропонуються програми міжнародного спрямування. Наприклад, післядипломні школи в рамках ініціативи з підтримки найкращих вишів (Graduiertenschulen der Exzellenzinitiative) та міжнародні дослідницькі школи Макса Планка (International Max Planck Research Schools (IMPRS)). Вони надають можли-

вість найбільш талановитим випускникам з Німеччини та інших країн здобути докторський ступінь у найкращих наукових центрах. Вони пропонують інтенсивне фахове наукове керівництво, здебільшого англійські курси та у багатьох випадках особливі можливості отримання стипендій.

Подальша інформація:

www.mpg.de/de/imprs

Тести для самоперевірки

Якщо Вам складно обрати спеціальність, можливо, Вам допоможе тест на визначення навчальних інтересів (SIT). Тест є безкоштовним та триває близько 15 хвилин (www.hochschulkompass.de/studium-interestest.html). Посилання на інші тести для самоперевірки Ви знайдете на сайті www.hochschulkompass.de/studium/hilfe-bei-der-studienwahl/tests-zur-studienorientierung.html. Якщо Ви цікавитесь технічними спеціальностями, варто відвідати консультаційний сервіс „SelfAssessment international“: www.self-assessment.tu9.de. TestAS допоможе перевірити, чи відповідає Ваш рівень знань вимогам німецьких вишів (див. с. 16).

Підбір навчальної програми

Ви вже маєте загальне уявлення про освітні можливості німецьких вишів. Тепер Вам слід знайти детальну інформацію стосовно того, які навчальні програми найбільше відповідають Вашим потребам та які виші пропонують такі програми.

Пошукова система на сайті **www.study-in.de** містить дані про усі можливості навчання в державно визнаних вишах, а також важливу інформацію стосовно зарахування на навчання, строків та адрес. Джерелом цієї пошукової системи є база даних Конференції ректорів вищої школи.

Також рекомендуємо відвідати сайт **www.universityranking.de**. Він надає аналіз сильних та слабких сторін понад 310 німецьких вишів із 39 популярних спеціальностей.

Інформація про міжнародні бакалаврські, магістерські та аспірантські програми міститься на сайті **www.daad.de/international-programmes**.

Більше порад для вибору навчальної програми Ви знайдете на інтернет-сторінках DAAD **www.studienwahl.de**.

Де можна отримати консультацію

Скористайтеся можливістю отримати консультацію! Поради та допомогу у плануванні навчання у Німеччині Ви можете отримати у своїй країні. Будь ласка, зверніться до:

- Інформаційного центру DAAD
- лекторів або доцентів, які представляють DAAD у вишах різних країн.

Вашим найважливішим контактом у Німеччині є відділ міжнародних зв'язків (**Akademisches Auslandsamt** або **International Office**) обраного вишу (адреси Ви знайдете на сайті **www.daad.de/aaa**). Він надасть інформацію про навчання на окремих факультетах та навчальних програмах, умови вступу, підготовку до навчання, фінансові питання та конкретно про планування навчання.

Також Ви можете ставити свої питання на сторінці **www.facebook.com/Study.in.Germany**.

Пам'ятайте: Ви не одні.
Ми з радістю допоможемо Вам!

Навчальний рік у Німеччині

Навчальний рік у німецьких вишах поділяється на два семестри: зимовий та літній.

Між періодами лекцій та семінарів є вільний від навчання час (семестрові канікули). Час початку нового семестру залежить від типу вишу. Поцікавтеся точними датами навчального процесу у виші, який Ви обрали.
Розклад більшості вишів:

В університетах:

зимовий семестр: жовтень-березень
літній семестр: квітень-вересень

В університетах прикладних наук:

зимовий семестр: вересень-лютий
літній семестр: березень-серпень
Важливо: багато навчальних програм починаються лише у зимовому семестрі.

Вищі навчальні заклади Німеччини

1.2

Передумови для вступу на навчання

Тут Ви дізнаєтеся про передумови, які необхідно виконати для навчання у Німеччині. Зокрема, які вимоги стосуються шкільного атестата, фахових знань та рівня володіння німецькою мовою.

Тим, хто бажає навчатися у німецьких вишах, необхідно мати документ, що підтверджує право на отримання вищої освіти – **Hochschulzugangsberechtigung**.

І хоча це німецьке слово є досить довгим, воно має просте значення: це документ, що видається по закінченню школи відповідного рівня та підтверджує необхідну для подальшого навчання кваліфікацію. У Німеччині це **Hochschulreife (Abitur)**, що надається випускникам середніх шкіл другого рівня (**Sekundarstufe II**).

Чи дають українські документи право на навчання у німецькому виші

Український атестат не дає права одразу вступати до вишу у Німеччині. Це пов'язано з тим, що навчання в українських школах сьогодні триває менше, ніж у тих німецьких школах, які дають право на вступ до вишу. Якщо Ви хочете здобути вищу освіту у Німеччині, одна з можливостей – спочатку провчитися один рік в українському виші, а потім вступити до німецького вишу. Важливо зауважити, що навчання має відбуватися за тим фахом, який Ви будете вивчати у Німеччині. Інша можливість – це навчання у підготовчому

коледжі у Німеччині. Після його закінчення складається іспит, який дасть право на вступ до вишу.

Що стосується мистецьких (творчих) спеціальностей, то особливо обдарованих можуть зарахувати і без дотримання формальних вимог до вступу. Залежно від вищого навчального закладу Вам слід буде представити портфоліо або скласти тест на придатність.

Однак завжди діє таке правило: остаточне рішення про допуск до навчання ухвалює виш, до якого Ви вступаєте.

А тому у будь-якому разі Вам треба заздалегідь з'ясувати у міжнародному відділі бажаного вишу, чи відповідаєте Ви необхідним вимогам.

Навчання у підготовчому коледжі

Якщо Ви не хочете вчитися один рік в українському виші, для допуску на навчання Вам потрібно буде скласти у Німеччині **іспит на встановлення знань (Feststellungsprüfung)**.

До цього іспиту готують у **підготовчих коледжах (Studienkollegs)** Німеччини. Підготовчі коледжі – це установи при університетах та університетах прикладних наук. Вони пропонують курси з окремих фахових груп. На іспиті перевірятимуть Ваші знання з кількох предметів, які важливі для Вашого фаху. Складовою частиною іспиту на встановлення знань є також мовний тест.

Однак базове володіння німецькою мовою – приблизно на рівні В1 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій (див. виділений текст на с. 18) – є передумовою для участі у курсах. А тому на вступному іспиті до коледжу Ви повинні засвідчити, що володієте мовою на необхідному рівні.

Навчання у підготовчому коледжі триває, як правило, два семестри. Утім, студенти з дуже високою успішністю можуть скласти іспит на встановлення знань вже після першого семестру. Заняття охоплюють від 28 до 32 годин у тиждень.

Навчання у підготовчому коледжі при державних вишах, як правило, безкоштовне. Проте слухачі курсів повинні сплачувати **семестровий збір**, як це зазвичай роблять студенти (див. с. 19). Аби отримати допуск до навчання у підготовчому коледжі, слід подати заяву на вступ.

Подальша інформація
www.studienkollegs.de

Практика як передумова

На деяких спеціальностях – передусім в університетах прикладних наук – ще однією передумовою для допуску до навчання є практика. Дізнайтеся своєчасно в обраному виші, чи на Вашій навчальній програмі вимагається така попередня практика.

Вимоги вишів

Можливо, Ви відповідаєте формальним вимогам для навчання у Німеччині, але тим не менше побоюєтесь, що Ваших знань та умінь буде недостатньо для успішного навчання у німецькому виші? У такому випадку теж пропонується допомога: приміром, тест для іноземних студентів чи підготовчі курси.

Завдяки **тесту для іноземних студентів (TestAS)** Ви можете самі перевірити, чи під силу Вам вимоги, які німецькі виші ставлять перед студентами. Можливо, результат тесту допоможе Вам також визначитися із конкретною спеціальністю. Після складання тесту Ви зможете у будь-якому разі більш реально оцінити свої шанси на успішне навчання. Крім того, успішно складений TestAS підвищує Ваші шанси на вступ до обраного Вами вишу. Дізнайтеся, чи вимагається TestAS Вашим навчальним закладом і які переваги він Вам надасть. TestAS можна скласти тричі на рік у одному з тестових центрів Інституту TestDaF в Україні. Про місцезнаходження тестових центрів та вартість TestAS (у 2018 році вона становить 95 євро) можна дізнатися тут: www.testas.de.

Можуть стати у нагоді й підготовчі курси. Це підготовчі семестри, що пропонуються деякими вишами для іноземних студентів. Ці курси надають мовну та фахову підготовку для навчання у Німеччині. Часто вони знайомлять і з німецькою системою освіти та методами наукової роботи. Пропозиція стосується, як правило, пошукачів, які вже мають право на вступ до університету, але хочуть здобути безпосередню підготовку з фаху. Дізнайтесь у міжнародному відділі обраного вишу, чи надається там така можливість. Попередню інформацію можна знайти у базі даних: www.daad.de/international-programmes (оберіть там “Prep Course”).

Крім того, існують також підготовчі курси для тих, хто ще не має права вступити до вишу та не володіє німецькою мовою, після яких можна буде отримати допуск до навчання. Але такі пропозиції завжди платні.

Вимоги до рівня володіння німецькою мовою

Мовою викладання на більшості навчальних програм німецьких вишів є німецька, хоча іноземним студентам пропонується також багато англійських міжнародних програм.

Для того, аби отримати допуск до навчання, Вам слід підтвердити свої знання німецької або англійської мови, залежно від мови викладання на обраній програмі.

У деяких університетах Вам не потрібно підтверджувати знання німецької й тоді, якщо Ви плануєте навчатися там лише один чи два семестри. Однак це правило діє не усюди. Тож обов'язково уточніть це в обраному виші.

Мовний сертифікат

За посиланням

www.sprachnachweis.de Ви можете дізнатися, який рівень німецької вимагається для Вашого фаху у обраному Вами виші. Крім того, тут Ви знайдете огляд іспитів, за допомогою яких можна підтвердити володіння німецькою.

Засвідчити достатній рівень володіння німецькою мовою в Україні можна за допомогою двох іспитів – «TestDaF» («Іспит з німецької як іноземної») та Гете-Сертифікат рівня від С1.

Іспит «Німецька мова як іноземна» (скорочено: TestDaF) Ви можете скласти ще в своїй країні, він проводиться кілька разів на рік, його вартість у 2018 році становить 145 євро.

Інформацію про тестові центри, дати, ціни, способи реєстрації та багато іншого Ви знайдете на сторінці www.testdaf.de.

Гете-Сертифікат можна отримати після складання іспиту в Goethe-Institut, іспити пропонуються різних рівнів (<https://www.goethe.de/ins/ua/uk/spr/prf.html>).

Вам не треба складати жодного із цих іспитів, якщо Вас стосується один із наступних пунктів:

- Ви отримали «Abitur» у школі з німецькою мовою викладання,
- у Вас є Німецький мовний диплом II рівня (DSD-II) від Конференції міністрів культури. Його можуть отримати тільки учні так званих PASCH-шкіл з поглибленим вивченням німецької мови (<http://weltkarte.pasch-net.de/>).

В Німеччині можна скласти також **Іспит з німецької мови для отримання допуску до навчання (DSH)**. Він приймається багатьма університетами. Дізнайтеся у міжнародному відділі свого університету про дати проходження іспиту.

TestDaF та DSH підтверджують різні рівні володіння мовою. Ті, хто по всіх частинах іспиту досягне середнього результату (TDN-4 по TestDaF та DSH-2 по DSH), будуть допущені до навчання без обмежень. Чи достатньо для вступу нижчих результатів в окремих частинах іспиту, залежить від правил конкретного вишу. Іспити DSH та TestDaF платні. Вартість може коливатися у залежності від інституції та країни, де Ви складатимете іспит.

Очевидно, що німецьку Ви вивчаєте не лише для того, аби отримати допуск до навчання. Подумайте також про те, що знання німецької відіграють важливу роль у тому, наскільки добре Ви почуватиметеся у Німеччині та як швидко знайдете німецьких друзів (див. с. 51-53).

Європейські рекомендації з мовної освіти

Рівень володіння мовою вказується у Німеччині відповідно до класифікації Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Є три основні рівні: базове володіння мовою (A), самостійне володіння мовою (B), а також компетентне володіння мовою (C). Діапазон шести рівнів простягається від знань початківця (A1) до володіння іноземною мовою майже як рідною (C2).

Більше інформації?

www.europaeischer-referenzrahmen.de

1.3

Планування фінансування

Тут Ви дізнаєтеся, з якими витратами пов'язане навчання у Німеччині та які можливості фінансування існують для Вас

Важлива частина Вашого планування сто-сується фінансів. До того, як вирушити до Німеччини, Вам слід забезпечити фінансування свого навчання.

Очікувані витрати

Під час навчання у Німеччині Вам слід врахувати наступні витрати:

- семестровий внесок,
- витрати на проживання (житло, їжа, одяг, книги, телефон тощо),
- видатки на медичне страхування,
- за необхідності – оплата за навчання.

Семестровий внесок

Усі студенти німецьких вишів мають сплачувати так званий семестровий внесок. Його вартість може бути різною у залежності від вишу, також через те, що він включає в себе різні послуги. У середньому внесок становить близько 270 євро.

Частиною семестрового внеску є соціальні збори. За рахунок цього фінансуються, наприклад, їдальні, гуртожитки чи спортзали, а також покриваються адміністративні витрати.

У деяких федеральних землях стягується додатковий адміністративний збір у розмірі 50-75 євро, залежно від вишу.

У багатьох вишах семестровий внесок включає в себе семестровий проїзний квиток. Цей квиток дає право протягом півроку безкоштовно користуватися громадським транспортом у районі розташування Вашого вишу.

Приклад: семестровий внесок Вільного університету м. Берлін (2018 рік)

Плата за зарахування	50,00 євро
Соціальний збір	54,09 євро
Внесок до студентської профспілки	8,70 євро
Семестровий проїзний	198,80 євро
Загальна сума	311,59 євро

Прожитковий мінімум

Порівняно з іншими європейськими країнами Німеччина не є дорогою. Ціни на харчування, проживання, одяг, культурне дозвілля тощо – середні по ЄС. Якщо ж порівнювати зі Швейцарією чи скандинавськими країнами, то вони навіть відносно низькі.

Загалом важко сказати, скільки грошей на місяць потребуватиме студент у Німеччині. Це залежить від конкретного міста. Загалом вважається, що проживання у менших містах дешевше, ніж у великих. Сума, яка Вам знадобиться, залежить вочевидь і від Вашої ощадливості.

В середньому студенти у Німеччині мають у своєму розпорядженні близько 900 євро на місяць. Той, хто небагато витрачає на оренду житла та живе загалом скромно, може вкластися й у приблизно 700 євро на місяць.

Найбільшу частину щомісячних витрат складає **плата за оренду житла**. Проте ціни на оренду дуже відрізняються. Студенти платять, залежно від місця навчання, щомісячно від 210 до 360 євро за житло.

Вищими за середні є ціни на оренду житла у таких містах, як Мюнхен, Франкфурт-на-Майні, Штутгарт, Бонн, Гамбург і Кельн. Той, хто хоче заощадити, мешкає у студентському гуртожитку або знімає житло в суборенду (див. с. 30-31).

Студенти користуються цілою низкою **пільг**. Вони часто отримують знижку на вхід до театрів, музеїв, опери, кінотеатрів та інших закладів (за наявності студентського квитка).

Витрати студентів на проживання можуть помітно відрізнитися залежно від міста та федеральної землі. Докладну інформацію Ви знайдете на сайті <https://ranking.zeit.de/lebenshaltungskosten/>

Що скільки коштує

В середньому

У супермаркеті

1 кілограм картоплі	0,75 €
1 кілограм рису	2,40 €
500 грам спагеті	0,50 €
1 буханець хліба (близько 500 грам)	2,00 €
1 літр молока	0,70 €
1 пляшка мінеральної води (1 літр)	0,50 €
1 піца глибокої заморозки	1,80 €

В кафе чи ресторани

1 чашка кави або чаю	2,50 €
1 склянка коли (0,3 літра)	2,20 €
1 кухоль пива (0,3 літра)	2,40 €
1 келих вина (0,2 літра)	4,00 €
1 піца/паста	7,00 €
1 невеликий салат	3,20 €

В їдальні

1 комплексний обід	3,00 €
100 грам салату з буфету	0,65 €

Вхідний квиток

Кінотеатр	8,00 €
Театр	15,00 €
Музей	6,00 €
Басейн	4,00 €

Медичне страхування

Тим, хто хоче навчатись у Німеччині, необхідно мати медичну страховку.

При зарахуванні (див. с. 41) Ви повинні надати документ про медичне страхування. Крім того, цей документ необхідний і для отримання дозволу на проживання (див. с. 42).

У державній лікарняній касі страхування коштує близько 80 євро на місяць. Однак, якщо Вам виповнилося 30 років або Ваше навчання за фахом перевищує 14 семестрів, для Вас будуть діяти інші умови.

Насамперед для студентів, яким на початок навчання у Німеччині вже виповнилося 30 років, вигіднішим варіантом може бути приватне медичне страхування. Для таких випадків Німецька служба соціальної опіки для студентів (Deutsches Studentenwerk) уклала договір із страховою компанією. Додаткову інформацію на цю тему Ви можете отримати у службі соціальної опіки для студентів Вашого вишу або за посиланням www.union-verdi.de/dsw-studenten-kv.

Багато служб соціальної опіки для студентів пропонують іноземним студентам пакети послуг, які разом із проживанням та харчуванням включають також і медичне страхування (див. с. 36-38).

Плата за навчання

У Німеччині більшість студентів навчаються у державних вишах. У державних вишах навчання на бакалаврських та багатьох магістерських програмах, як правило, безкоштовне. Виняток становлять державні виші

у федеральній землі Баден-Вюртемберг, які стягують плату за навчання з іноземних студентів з країн, які не є членами Європейського Союзу. Детальнішу інформацію радимо отримати у Відділі міжнародних зв'язків вишу, де Ви бажаєте навчатися.

У деяких федеральних землях за навчання мають платити лише ті, хто здобуває другу освіту або перевищив стандартний термін навчання. Також на деяких магістерських програмах навчання може бути платним – іноді понад 10 тисяч євро на рік. Порівняно високу плату за навчання встановлюють також і приватні виші.

У Німеччині вартість навчання не свідчить про якість освіти. Безкоштовні навчальні програми також відзначаються високим рівнем.

Більше інформації?

www.studis-online.de/StudInfo/Gebuehren

Підтвердження фінансового забезпечення для навчання

Перед початком навчання Ви маєте засвідчити свою спроможність самостійно фінансувати своє перебування. Отже, Вам потрібна **довідка про платоспроможність**. Зазвичай Ви повинні подати її вже з документами на оформлення візи, однак не пізніше, ніж при оформленні дозволу на проживання (див. с. 42). Як правило, вимагається наявність близько 8640 євро на рік.

Підтвердити платоспроможність можна різними способами, зокрема наступними:

- батьки подають довідку про доходи та майновий стан
- людина з постійним місцем проживання у Німеччині зобов'язується перед Відомством у справах іноземців взяти на себе Ваші витрати
- на блокований рахунок вноситься гарантійна сума
- Ви отримуєте стипендію від визнаного фонду.

Неодмінно подікавтеся у Посольстві ФРН в Україні, в якій формі Вам слід подати підтвердження.

Зверніть увагу: як іноземний студент Ви маєте лише обмежений дозвіл на роботу у Німеччині. Хоча підробіток може покращити Ваш бюджет, навряд чи можливо таким чином повністю забезпечити собі засоби до існування (див. с. 55-56).

Можливості фінансової підтримки

Тепер Ви приблизно знаєте, яких витрат слід очікувати. Однак, можливо Вам не доведеться оплачувати все це самостійно. Існує ціла низка можливостей для фінансової підтримки Вашого навчання у Німеччині.

Стипендії

Міжнародні студенти можуть подавати заяви на отримання стипендій від численних організацій, наприклад, від DAAD, політичних фондів, релігійних спільнот або бізнесових організацій. Дізнайтеся у себе на Батьківщині, чи можете Ви претендувати на стипендії чи інші можливості

фінансової підтримки.

DAAD пропонує широкий вибір стипендіальних програм для німецьких та іноземних студентів, випускників та науковців.

Зверніть увагу: підтримка повного курсу навчання від першого до останнього семестру, як правило, не надається ані DAAD, ані більшістю інших інституцій. Зазвичай не надається підтримка і студентам-початківцям.

Стипендії студентам надаються також в рамках програм Еразмус +, див.

<http://erasmusplus.org.ua/>

Стипендіальна база даних

Стипендіальна база даних DAAD пропонує зручну можливість пошуку в інтернеті різноманітних видів стипендій. Зрештою, тут Ви знайдете стипендії не лише DAAD, а й інших організацій.

Пошук можна здійснити за посиланням: www.funding-guide.de

1.4

Подання документів для вступу на навчальну програму

Тут Ви дізнаєтеся, як отримати навчальне місце у німецькому виші і на що слід звернути увагу.

Існують різні способи подання заяви на отримання місця для навчання у німецькому виші. Те, які можливості будуть доступні для Вас, залежить насамперед від спеціальності, яку Ви хочете вивчати.

Розрізняють два види спеціальностей:

- спеціальності, щодо яких існують **центральні обмеження на вступ** (Numerus clausus, що поширюється на всю країну). Це спеціальності, число охочих навчатися на яких перевищує кількість наявних місць по всій Федеративній Республіці. На даний момент такими спеціальностями є медицина, ветеринарна справа, стоматологія та фармація.
- спеціальності, щодо яких **немає або існують лише місцеві обмеження на вступ** (місцевий Numerus clausus, тобто лише у деяких вишах).

Подальша інформація являє собою загальні положення і стосується лише державних вишів. Для певності Вам слід завжди з'ясувати у відділі міжнародних зв'язків Вашого обраного вишу, як виглядає процедура вступу на обрану навчальну програму.

Numerus clausus...

це латинський вираз. Він означає «обмежене число». Під цим мається на увазі, що на певний навчальний фах у виші чи також у всій Німеччині є лише певна кількість місць для навчання. І число охочих навчатися перевищує кількість місць. У таких випадках існує спеціальна процедура відбору і діють особливі умови допуску до навчання.

Подання заяви на спеціальності з центральним обмеженням на вступ

Для спеціальностей, число охочих навчатися на яких у всій Німеччині перевищує кількість наявних місць, діє так званий центральний Numerus clausus (NC). Для німців та громадян країн ЄС діють особливі умови для вступу на такі спеціальності, заяви подаються через спеціальну установу. Решта ж пошукачів (в тому числі громадяни України) подають заяви безпосередньо до бажаного вишу або через uni-assist.

Вступ на інші спеціальності

Для спеціальностей, на які немає центральних обмежень на вступ, для усіх іноземних абітурієнтів подання заяв відбувається

- безпосередньо через відділ міжнародних зв'язків чи студентський секретаріат обраного вишу або
- через службу uni-assist. Якщо заяви на обрану навчальну програму за дорученням вишів обробляються uni-assist, тоді Вам слід подавати заяву через uni-assist. В інших випадках подавайте заяву безпосередньо до вишів. Дізнайтеся про це на веб-сайті обраного вишу.

Перелік вишів, що співпрацюють з uni-assist, Ви знайдете за наступним посиланням www.uni-assist.de/hochschulen.html.

Скільки коштує подання заяви

До заяви на отримання навчального місця у Німеччині входить ціла низка документів та довідок. Крім того, опрацювання документів зазвичай є платним. Ймовірно, Вам доведеться покрити наступні витрати:

- оплата за завірнення копій та перекладів документів,
- оплата мовного іспиту,
- збір за обробку заяви (див. нижче).

Вартість **збору за обробку заяви** залежить від того, де Ви її подаєте.

Якщо Ви подаєте документи через uni-assist: для всіх – оцінка документів включно з їхньою попередньою перевіркою коштує 75 євро для першого вишу;

за подання заяви до кожного наступного вишу протягом того самого семестру додатково сплачується по 30 євро (винятки див.: <https://www.uni-assist.de/bewerben/kosten-zahlen/kostenuebernahme>).

Якщо Ви подаєте документи безпосередньо до вишу: за перевірку пакету документів деякі виші вимагають оплату певного збору.

Що таке uni-assist?

Місце обробки міжнародних заяв на навчання (uni-assist) – це зареєстроване об'єднання є компетентним центром перевірки іноземних документів. Uni-assist за дорученням вишів перевіряє, чи дають подані документи право навчатися у Німеччині. Більшість вишів додатково доручають uni-assist перевірку інших критеріїв, наприклад, мовних сертифікатів.

Через uni-assist Ви можете подавати заяви одночасно до кількох вишів. Документи та мовні сертифікати Ви надсилаєте лише один раз. Uni-assist забезпечує швидку перевірку Вашої заяви і повідомляє Вам, якщо бракує важливих документів. Якщо все гаразд, uni-assist електронною поштою пересилає Вашу заяву до відповідних вишів. Для деяких вишів uni-assist надсилає Вам сертифікат, так зване підтвердження про попередню перевірку (Vorprüfungsdocumentation (VPD)). З цим документом Ви подаватимете заяву безпосередньо до вишу. Рішення про допуск завжди ухвалює виш (не uni-assist).

Подальша інформація?
www.uni-assist.de

Зверніть увагу: опрацювання Вашої заяви розпочнеться лише після оплати збору.

Якщо ж Ви подаєте заяву безпосередньо до Фонду допуску до навчання, подання заяви безкоштовне.

Пакет документів на вступ

Аплікаційну форму для вступу Ви можете отримати у виші, в uni-assist, на інтернет-сторінці DAAD чи у Фонді допуску до вишів.

Окрім того, аби заява була повною, Вам знадобляться й певні інші документи. Як правило, до них належать:

- офіційно завірена копія шкільного атестата (з додатком), включаючи переклад;
- офіційно завірені копії усіх отриманих документів про вищу освіту (заліковки або дипломи), включаючи переклад;
- фотокартка паспортного зразка;
- копія закордонного паспорта сторінка з прізвищем та фотографією);
- мовні сертифікати (див. с. 17-18).

Зверніть увагу: як підтвердження приймаються лише офіційно завірені копії з офіційно завіреними перекладами на німецьку. Офіційні завірених оформлюються в Україні, приміром, у німецьких закордонних представництвах. Деякі виші приймають також документи англійською і французькою мовами.

Вашу заяву на допуск до навчання буде розглянуто лише у тому випадку, якщо пакет документів повний і Ви сплатили збори за обробку заяви.

Строк подання документів зазвичай спливає за кілька місяців до початку семестру. Тому Вам слід якомога раніше зв'язатися із відділом міжнародних зв'язків, аби вчасно подати документи, яких бракує.

Про результати відбору приймальною комісією повідомить Вам письмово.

При позитивному результаті Ви отримаєте повідомлення про зарахування (Zulassungsbescheid). Воно міститиме:

- інформацію про надане навчальне місце;
- декларацію про згоду, яку Вам одразу слід надіслати назад до приймальної комісії;
- інформацію про період, протягом якого необхідно пройти процедуру зарахування (Immatrikulation) до університету (див. с. 41);
- у деяких випадках – вказівки про оцінки або екзамени, які ще слід подати/скласти;
- у деяких випадках – дату іспиту з німецької чи вступного іспиту до підготовчого коледжу, які ще необхідно буде скласти;
- у деяких випадках – запрошення на ознайомчий захід для студентів з-за кордону (див. с. 44).

Строки подання заяв

Дізнайтеся у відділі міжнародних зв'язків Вашого вишу про кінцевий термін подання заяв на вступ саме на Вашу навчальну програму. Ваша заява має надійти не пізніше цієї дати, в іншому разі її не розглядатимуть.

Майте на увазі: якщо Ви подаєтесь через uni-assist, це слід зробити якомога швидше, але щонайменше за 8 тижнів до закінчення терміну прийому заяв.

Якщо навчання розпочинається у зимовому семестрі:

- кінцевий термін подання заяв: кінець травня – 15 липня;
- повідомлення про зарахування розсилають у серпні-вересні;
- відмови розсилають у вересні-жовтні.

Якщо навчання розпочинається у літньому семестрі:

- кінцевий термін подання заяв: початок грудня – 15 січня;
- повідомлення про зарахування розсилають у лютому-березні;
- відмови розсилають у березні-квітні.

Увага: у деяких вишах встановлено інші дати. Іноді прийом вступників відбувається лише на зимовий семестр, іноді кінцеві терміни спливають раніше, ніж тут зазначено.

1.5 Умови в'їзду та перебування у Німеччині

Тут Ви дізнаєтеся, чи потрібна Вам віза для в'їзду до Німеччини, а також чи потрібен Вам дозвіл на перебування.

Віза

Для громадян України питання про необхідність візи залежить від тривалості перебування у Німеччині.

Якщо Ваше перебування в країнах Шенгенської зони не триватиме загальном більше 90 днів протягом 180-денного періоду і Ви не хочете займатися трудовою діяльністю, а також маєте біометричний паспорт, Ви можете їхати до Німеччини без візи.

Якщо Ви плануєте довше перебування у Німеччині, Вам необхідна національна віза, яка видається Посольством ФРН (не візовими центрами).

На веб-сторінках DAAD за посиланням www.daad.de/deutschland/download можна звантажити детальну пам'ятку про правові умови в'їзду та перебування.

На веб-сторінках Посольства ФРН у Києві за посиланням www.kiew.diplo.de/ua-uk/service/05-VisaEinreise Ви знайдете відповіді на найважливіші запитання про візи.

Тип візи

Тип візи, яку Вам слід оформити, залежить зокрема від того, чи є у Вас уже допуск до навчання у Німеччині, чи ні.

Важлива порада: в жодному разі не приїжджайте як турист (за так званою шенгенською візою). Туристичну візу потім не можна буде переоформити на візу для навчання чи візу для подання заяви на вступ.

Віза з метою навчання

Якщо Ви **вже отримали допуск до навчання у виші або у підготовчому коледжі**, Вам потрібна віза для перебування з метою навчання. Віза з метою навчання відкривається, як правило, на три місяці. Протягом цих **трьох місяців** Вам необхідно буде оформити дозвіл на перебування у Відомстві у справах іноземців (**Ausländerbehörde**) за місцем Вашого проживання у Німеччині.

Візові документи

Інформацію про документи, які слід подати разом із паспортом та заявою (заповненою анкетною посольства), Ви можете отримати у Посольстві ФРН у Києві.

Як правило, необхідні:

- довідка про медичне страхування (див. с. 21);
 - довідка про фінансове забезпечення (див. с. 21);
 - документи про попередню освіту;
 - мовний сертифікат (за наявності) або підтвердження запланованого мовного курсу у Німеччині.
- Додатково для візи з метою навчання: допуск до навчання від вишу. Його можна замінити певними іншими документами від німецького університету.
 - Додатково для візи з метою подання заявки на навчання: визнані у Німеччині документи, які підтверджують право на вступ до вишу.

Ідеальний варіант!

Шукаючи в інтернеті навчальні програми в галузі інформатики, я була приємно здивована, знайшовши спеціальність «Cognitive Science». Ця бакалаврська програма, яку пропонують вищі Оснабрюка та Тюбінгена, складається з курсів інформатики, психології та біології. Це саме те, що я шукала! Особливо мені подобається свобода у формуванні навчального плану відповідно до власних інтересів. І студенти є надзвичайно вмотивованими!

Альона Сахненко вивчала в Україні прикладну математику. Зараз вона навчається на бакалаврській програмі «Когнітивістика та інформатика» в Університеті м. Оснабрюк.

1.6

Підготовка до пошуку житла

Тут Ви дізнаєтеся про те, як, перебуваючи у своїй країні, підготувати та організувати пошук житла у Німеччині.

У Німеччині студенти проживають або у гуртожитках, або у приватному помешканні. На відміну від деяких інших країн, у німецьких вишах Ви не отримуєте житло автоматично після зарахування (див. с. 41).

А тому, як правило, Ви самі маєте шукати житло. Залежно від місця розташування вишу та Ваших фінансових можливостей це не завжди просто. Тому слід розпочати пошуки якомога раніше, найкраще ще до Вашого прибуття до Німеччини.

Корисні рекомендації стосовно пошуку житла Ви отримаєте у відділі міжнародних зв'язків.

Місце у гуртожитку

У багатьох університетських містечках є одразу декілька гуртожитків. Кімната у гуртожитку є, можливо, найвигіднішим варіантом (див. с. 20).

Не в усіх університетських містечках буває легко отримати кімнату у гуртожитку. Однак якщо Ви подбаєте про це заздалегідь, Ваші шанси зростуть. Найкраще займійся цим одразу після отримання допуску до навчання. Для цього слід подати заяву до місцевого студентського профкому.

При пошуку житла Вам стане у нагоді база даних DAAD з пошуку гуртожитків (**DAAD Wohnheimfinder-Datenbank**), що знаходиться за посиланням www.daad.de/wohnen. На даний момент там можна знайти інформацію про окремі гуртожитки у 80 університетських містечках Німеччини. Крім того, звіти Ви можете швидко подати онлайн-заяву до студентського профкому на отримання місця у гуртожитку.

У деяких вишах розподілом місць у гуртожитку займається і відділ міжнародних зв'язків. Тому краще поцікавитесь й там, як отримати кімнату у гуртожитку.

Приватний ринок житла

Як і всюди у світі, пропозиція приватного помешкання є дуже різноманітною. На ринку житла пропонуються як пусті кімнати, так і мебльовані квартири. Саме в університетських містечках пропонується багато квартир за відносно помірну ціну.

Отже, Ви можете шукати квартиру або кімнату. Кімнати пропонуються, приміром, у колективно орендованій квартирі (**Wohngemeinschaft**). Особи, що проживають у колективно орендованій квартирі, мають власні кімнати, але ділять між собою

кухню, ванну кімнату, а також витрати на оренду, плату за телефон та Інтернет.

Кімнати та невеликі квартири зазвичай можна знайти на місці, вже після приїзду до Німеччини. Але підготуватися до цього можна ще вдома, оглянувши пропозиції в Інтернеті та, можливо, призначивши дати огляду житла. Як це діє і де знайти оголошення про помешкання, Ви дізнаєтеся на с. 39.

Помешкання на перші дні

На момент приїзду до Німеччини у Вас поки не буде житла? Тоді ще перед від'їздом Вам слід з'ясувати, де Ви проведете перші ночі. Для цього існують різні можливості, інформацію про які надасть Вам і відділ міжнародних зв'язків.

В деяких містах студентські профкоми та університетські спільноти пропонують вигідні можливості для ночівлі на перші дні. В іншому разі можна знайти кімнату у приватному пансіонаті (це маленький готель), гостелі, молодіжному готелі або на молодіжній базі (**Jugendherberge**). Однак передумовою для проживання на молодіжній базі є членство у Міжнародній федерації молодіжних гостелів, яке Ви можете набути на будь-якій молодіжній базі за невеликий внесок.

Більше інформації?

www.daad.de/wohnen

www.jugendherberge.de

www.hostelbookers.com

www.airbnb.de

1.7

Як планувати своє навчання: крок за кроком у напрямку Німеччини

Список для перевірки:

► За 18 місяців

Пошук пропозицій і прийняття рішення: що я хочу і які є можливості?

Я знаю,

- де отримати інформацію про можливості навчання у Німеччині і скористався принаймні однією із наступних можливостей:
 - www.study-in.de і www.daad.de
 - Інформаційний центр DAAD у Києві (www.daad-ukraine.org)
 - німецький лектор у моєму виші (www.daad-ukraine.org в розділі «Про нас»)
 - освітні ярмарки у моїй країні,
- скільки приблизно має тривати моє навчання,
- який диплом я хочу отримати,
- яку спеціальність хочу вивчати,
- який тип вишів підходить,
- які виші пропонують мою спеціальність.

► За 15 місяців

Перевірка передумов: чи виконую я їх для запланованого навчання,
чи потрібно зробити ще щось?

Я знаю,

- чи достатньо мого шкільного атестата або освіти для допуску до німецького вишу,
- чи достатній мій рівень володіння німецькою або англійською для бажаної навчальної програми,
- як я зможу профінансувати своє навчання або ж, можливо, куди подавати документи на стипендію.

► За 12 місяців

Підготовка заяви: що мені потрібно і коли?

Я знаю,

- куди подавати заяву,
- які документи потрібні для подання і де їх отримати,
- коли слід надіслати заяву.

► За 6 місяців

Планування поїздки: як добиратися?

Я знаю,

- коли я вирушатиму до Німеччини і коли замовлятиму квитки,
- що потрібно для отримання візи.

► За 3 місяці

Пошук житла: де я мешкатиму?

Я знаю,

- де я залюбки хочу жити:
 - у студентському гуртожитку,
 - у кімнаті спільного помешкання (WG),
 - у окремій квартирі;
- як шукати помешкання або як подати заяву на місце у студентському гуртожитку (див. с. 30);
- де я проведу перші ночі у випадку, якщо не матиму кімнати.

► За 1 місяць

Відлік часу до поїздки почався: чи все готове і спаковане?

Я вже

- маю квитки на дорогу,
- займаюся пошуком житла і маю нічліг на перші дні,
- маю список необхідних речей.

► Остання перевірка

Слід спакувати наступні документи:

- закордонний паспорт/посвідчення особи, дійсні протягом усього періоду запланованого перебування у Німеччині,
- віза (див. с. 28-29), допуск до навчання у виші або підтвердження поданої заяви,
- довідка для підтвердження фінансування (див. с. 21), оригінали, а також перекладені й завірнені (!) копії наступних документів:
 - свідоцтво про народження,
 - атестат про закінчення середньої школи,
 - за потреби: дипломи про вищу освіту, мовні сертифікати,
- за потреби: довідка про щеплення (інформацію про необхідні щеплення можна отримати у німецьких закордонних представництвах).

► Після прибуття до Німеччини:

- Я іду до відділу міжнародних зв'язків й отримую інформацію про мої наступні кроки.

2. Перші кроки у Німеччині

З цього розділу Ви дізнаєтеся, що потрібно владнати протягом перших днів і тижнів у Німеччині. І, звісно ж, де отримати допомогу у всьому цьому.

Після прибуття до Німеччини Вам необхідно буде владнати декілька речей. Ви повинні:

- за необхідності далі займатися пошуком житла,
- зарахуватися до університету,
- зареєструватися в адресному столі (**Einwohnermeldeamt**),
- якщо потрібно, подати заяву на дозвіл на перебування,
- скласти навчальний розклад.

З цих питань Ви можете отримати підтримку у багатьох місцях. Отже, навіть безпосередньо на місці Ви не лишатиметесь самі зі своїми запитаннями і проблемами.

Порада щодо літератури

У брошурі „**Ziel Deutschland**“/ „**Destination Germany**“ Ви знайдете багато інформації про навчання та життя у Німеччині. Ці та інші брошури Ви можете отримати в Інформаційному центрі DAAD у Києві чи за посиланням www.daad.de/deutschland/nach-deutschland/publikationen/de.

2.1

Як отримати допомогу

Тут Ви дізнаєтеся про те, хто і з яких питань може надати Вам у Німеччині подальшу допомогу. Ми пропонуємо Вам короткий огляд важливих корисних установ при вишах.

Перша зупинка: Відділ міжнародних зв'язків

Напевно, найважливішим місцем для іноземних студентів є відділ міжнародних зв'язків (Akademisches Auslandsamt). Такий відділ, що займається міжнародними університетськими зв'язками, є у кожному виші.

Ви контактували з відділом міжнародних зв'язків свого вишу ще під час планування свого перебування у Німеччині. Співробітники міжнародного відділу допоможуть Вам і в питаннях, що постають після Вашого прибуття до Німеччини.

Тут Вам нададуть усю необхідну інформацію, яка буде Вам потрібна впродовж перших днів у Німеччині. Вам допоможуть з виконанням таких формальностей, як, наприклад, зарахування до університету (див. с. 41). Також Ви отримаєте корисну інформацію про пошук житла.

Адреси відділів міжнародних зв'язків вищих навчальних закладів Ви знайдете за посиланням www.daad.de/aaa. Часто відділи міжнародних зв'язків вишів відкриті у дообідню пору з понеділка до п'ятниці.

Служба соціальної опіки для студентів

У німецьких вишах служби соціальної опіки для студентів (Studentenwerke) пропонують студентам цілу низку послуг. Наприклад, вони надають кімнати у гуртожитку і відповідають за університетські їдальні.

Деякі із цих служб розробили спеціальний пакет послуг для іноземних студентів. Він полегшує початок навчання та проживання у Німеччині.

Конкретний набір послуг, що містяться у цьому пакеті, залежить від вишу. До більшості з них входить наступне:

- кімната у гуртожитку (див. с. 30),
- семестровий внесок, часто із семестровим квитком (див. с. 19),
- культурні заходи та екскурсії,
- обіди в їдальні,
- посередництво при оформленні державного чи приватного медичного страхування (див. с. 21).

Крім того, деякі служби соціальної опіки для студентів пропонують спортивну програму та мовні курси. Часто вони надають в оренду велосипеди й комп'ютери, посуд і постільну білизну.

Ціна пакету залежить від послуг, що містяться у ньому. Він коштує від 158 до 358 євро на місяць і може надаватися на один, максимум на два семестри. Не всі служби соціальної опіки для студентів пропонують такі пакети, а кількість пакетів також обмежена. Якщо Вам це цікаво, дізнайтеся про це якомога швидше в службі соціальної опіки для студентів Вашого приймаючого вишу.

Служба соціальної опіки для студентів займається також особливими питаннями студентів із інвалідністю.

Подальша інформація
www.internationale-studierende.de

Можливості супроводу

Багато вишів пропонують особливу підтримку іноземним студентам на початку їхнього перебування у Німеччині. Сюди відносяться ознайомчі заходи, вітальні програми, зустрічі новоприбулих та інші програми супроводу.

У деяких вишах існують спеціальні програми опікунства (також відомі як програми Study-Buddy). У рамках такої програми Вам як іноземному студенту особисто призначають контактну особу серед досвідчених студентів. Вони допомагають Вам із походами до установ, з побутовими проблемами, з питаннями, пов'язаними із навчанням тощо. Часто вони зв'язуються з Вами ще до Вашого від'їзду з батьківщини.

Іноді такі кураторські програми організуються містом, в якому знаходиться виш. Тоді опікунами є не студенти, а

просто люди, які цікавляться міжнародним обміном. Запитайте у відділі міжнародних зв'язків, чи існує така підтримка у Вашому університетському містечку.

У багатьох службах соціальної опіки для студентів є тьютори у гуртожитках, які надають підтримку, інформацію та супровід іноземним студентам. Дізнайтеся у своєму міжнародному відділі, чи існує подібна програма тьюторства у Вашому виші.

Студентські організації

Допомогу і поради Ви отримаєте також у студентському представництві. Ця група студентів обирається при виші самими студентами. Вона представляє інтереси студентства. Студентські представництва часто називається AStA (загальний студентський комітет) або ж StuRa (студентська рада).

Серед іншого вони дбають про те, аби при вишах існували спортивні й культурні програми, а також організоване дозвілля. Крім того, тут студенти отримують поради щодо пошуку житла і роботи. Інколи організуються також спільні поїздки автомобілем до інших міст. Деякі студентські представництва пропонують курси німецької для іноземних студентів і виступають посередниками при створенні мовних тандемів (див. с. 52).

Міжнародні групи при вишах

Крім того, у багатьох вишах існують студентські групи, які спеціально опікуються іноземними студентами.

Вони надають підтримку новоприбулим, а також організують вечірки, екскурсії та так звані Stammtische (суто німецьке поняття – регулярні зустрічі у кнайпі, де присутні спілкуються про усе на світі), де Ви швидко зможете встановити контакт з іншими студентами (див. с. 49-50).

Студентська рада факультету

Якщо Ви маєте конкретні запитання щодо Вашої спеціальності, тоді Вам найкраще звернутися до факультетського представництва (відомого також як студентська рада факультету). Це обрана група студентів, яка представляє інтереси студентів конкретної спеціальності.

На початку семестру студентські ради факультетів організують інформаційні заходи для студентів-початківців. Тут Ви дізнаєтеся, яким чином Ви можете спланувати своє навчання. Крім того, тут Ви можете легко познайомитися з іншими студентами. Студентська рада факультету допомагає також зорієнтуватися на самому початку Вашого перебування у виші.

2.2

Пошук житла

Тут Ви дізнаєтеся про те, як краще шукати житло на місці і хто Вам може у цьому допомогти.

Якщо у Вас ще немає житла у Німеччині, спочатку Вам треба знайти рішення на перші дні. Про те, де знайти нічліг, Ви дізнаєтеся на с. 31.

Що потрібно знати для пошуку житла

Як уже зазначалося, найкраще ще вдома розпочати пошук житла у Німеччині. Насамперед це стосується тих, хто хоче жити у гуртожитку (див. с. 30).

Якщо Вам більше до вподоби приватне помешкання – маленька квартира чи кімната у спільно орендованій квартирі (див. с. 31) – тоді активний пошук житла розпочнеться, ймовірно, вже після Вашого прибуття до Німеччини. Адже такі помешкання надаються переважно вже на місці. Іншими словами, Ви оглядаєте помешкання і розмовляєте з орендодавцем. Якщо Ви досягаєте згоди, то підписуєте договір про оренду.

Корисні поради щодо пошуку житла на місці Ви отримаєте у відділі міжнародних зв'язків.

Де можна знайти оголошення про оренду житла

Вільні кімнати чи помешкання Ви знайдете через оголошення про оренду житла, які знаходяться у багатьох місцях. У деяких університетах служба соціальної опіки для студентів, студентське представництво чи відділ міжнародних зв'язків можуть виступати посередниками у пошуку кімнат для студентів. Там Ви отримаєте адреси приватних орендодавців. Крім того, пропозиції оренди Ви знайдете у вишах на так званих чорних дошках. Там можна залишити й власне повідомлення про пошук кімнати. Також у нагоді можуть стати онлайн-платформи оренди та найму житла. Деякі спеціалізуються на помешканнях для студентів. Там можна безкоштовно розмістити оголошення про пошук житла. Наприклад:

www.studenten-wg.de

www.wg-suche.de

www.wg-gesucht.de

2.3

Зарахування до вишу

Тут Ви дізнаєтеся про те, на що треба зважати при зарахуванні до вишу у Німеччині.

Для того, щоб навчатися у німецькому виші, потрібно бути туди зарахованим. Цей процес називають Einschreibung або Immatrikulation. Лише після зарахування Ви маєте право відвідувати університетські заняття, складати іспити чи отримувати академічний ступінь. Тоді Ви також матимете доступ до усіх установ вишу – приміром, до бібліотеки, спортивних майданчиків та комп'ютерних класів.

Ви можете бути зарахованим до Вашого німецького вишу після того, як Ви отримали повідомлення про допуск (див. с. 26) від відділу міжнародних зв'язків чи установи з допуску до навчання. Разом з повідомленням про допуск Ви отримаєте інформацію про те, коли Вам слід зарахуватися до вишу. Майте на увазі, що терміни для зарахування зазвичай короткі і що здебільшого для цього Вам слід особисто з'явитися у студентському секретаріаті вишу.

Для зарахування Ви мусите принести певні документи. У відділі міжнародних зв'язків Ви дізнаєтеся про те, що саме вимагається. Але розраховуйте на те, що у будь-якому разі Вам доведеться пред'явити наступне:

- повідомлення про допуск до навчання і
- довідку про Ваше медичне страхування.

Одразу після зарахування Ви отримаєте письмове підтвердження. Воно заміняє собою студентський квиток, який буде недовзі надісланий Вам поштою. Свідоцтво про зарахування знадобиться Вам наприклад тоді, коли Ви будете подавати заяву на дозвіл на проживання до відомства у справах іноземців (**Ausländerbehörde**) (див. с. 42).

2.4

Відвідання державних установ

Тут Ви дізнаєтеся про те, які установи Вам слід відвідати після того, як Ви знайдете помешкання та будете зараховані на навчання.

Ви вже знайшли кімнату чи інше помешкання? Гаразд, тоді на черзі походи до державних установ. Але й тут Ви можете розраховувати на допомогу відділу міжнародних зв'язків.

Адресний стіл

Після того, як Ви знайшли помешкання, Вам слід зареєструватися в адресному столі (**Einwohnermeldeamt**). У деяких містах цей пункт називається Bürgeramt або Bürgerzentrum (служба у справах громадян). У більших містах він знаходиться у районній адміністрації чи районному центрі обслуговування населення. Адресу Ви дізнаєтеся у відділі міжнародних зв'язків Вашого вишу. Для реєстрації Вам слід мати

- Ваш закордонний паспорт з візою, а також
- підтвердження від орендодавця про Ваше заселення (відповідний формуляр можна знайти в Інтернеті).

Вам можуть знадобитися й інші документи, як-от свідоцтво про зарахування чи копія закордонного паспорта. Найкраще запитайте наперед у Вашому відділі міжнародних зв'язків, що саме вимагається.

В адресному столі насамперед заповніть реєстраційний формуляр та отримайте підтвердження реєстрації. Обов'язково зберігайте це підтвердження!

Зверніть увагу: всі, хто проживає у Німеччині і змінює місце проживання, повинні протягом тижня повідомити про це адресний стіл.

Отримання дозволу на проживання

Формальності, які потрібно владнати, залежать від країни походження.

Громадянам України після реєстрації в адресному столі слід звернутися до відомства у справах іноземців за місцем навчання. Адресу Ви дізнаєтеся у відділі міжнародних зв'язків. Там Вам також можуть сказати, які документи слід принести з собою.

До відомства у справах іноземців Ви подаєте заяву на дозвіл на проживання. За першу заяву Вам слід сплатити внесок у розмірі до 110 євро, а при продовженні – до 80 євро. Ви повинні особисто піти до відомства у справах іноземців й принести наступне:

- підтвердження про реєстрацію від адресного столу (див. с. 42),
- довідку про медичне страхування (див. с. 21),
- свідоцтво про зарахування від Вашого німецького вишу (див. с. 41),
- підтвердження фінансування (див. с. 21),
- Ваш паспорт, можливо з візою (див. с. 28-29),
- кошти для сплати за дозвіл на перебування (Aufenthaltserlaubnis),
- можливо, договір про оренду,
- можливо, (біометричні) фотографії.

Дозвіл на проживання надається у формі так званого «електронного дозволу на проживання». Йдеться про карту із вбудованим чіпом, на якому збережено певні дані, зокрема паспортне фото та відбитки пальців. Через 4-6 тижнів можна буде особисто забрати дозвіл на проживання у відомстві у справах іноземців. Спочатку він надається на мінімум один та максимум два роки, однак його можна продовжити.

2.5

Організація навчання

Тут Ви отримаєте важливу інформацію про організацію навчання у Німеччині, зокрема про різноманітні навчальні заходи, структуру навчання та розклад занять.

Вища освіта має суттєві відмінності від шкільної. Ймовірно, ця різниця у Німеччині є більш суттєвою, ніж у багатьох інших країнах. Якщо школярі отримують чіткий навчальний розклад, студенти мають більше свободи з багатьох предметів. Часто вони можуть обирати, які заняття вони хочуть відвідувати.

Така свобода в організації навчання вимагає певної самостійності та особистої ініціативи. Але це не означає, що всі рішення Ви маєте приймати наодинці. Користуйтеся запропонованими консультаціями: на початку семестру проводиться багато інформаційних заходів для нових студентів. Вони пропонуються студентським представництвом та студентськими радами факультетів (див. с. 37-38) й надають інформацію про виш та його підрозділи, а також про структуру Вашої навчальної програми.

Крім того, відділи міжнародних зв'язків здебільшого організують вступні інформаційні заходи для студентів-початківців з-за кордону. Такі заходи допоможуть Вам і в плануванні навчання. Запрошення на них зазвичай розсилаються разом із допуском до навчання.

Які є види навчальних занять

У німецьких вишах існує багато форм навчальних занять. Найважливіші з них – це лекції, семінари/курси, тьюторії/практичні заняття.

На лекціях (**Vorlesungen**) університетський викладач доповідає на певну тему. Як правило, тут не відбуваються дискусії, а число учасників не обмежується.

На семінарах і курсах дискусії з викладачем та іншими студентами відіграють центральну роль. Число учасників часто обмежене.

Тьюторіуми (**Tutorien**) дозволяють повторити та поглибити здобуті на лекції чи семінарі знання. Ці заходи проводять тьютори (старші за курсом студенти) чи асистенти.

На деяких спеціальностях існують також робочі чи навчальні групи. Тут студенти зустрічаються, аби повторити навчальний матеріал, разом підготуватися до іспитів чи опрацювати проект.

Деякі вищі навчальні заклади до того ж розробили онлайн-курси (навчальні модулі онлайн). Вони доповнюють інші форми навчальних занять. Пропозиції онлайн-навчання, зорієнтовані на іноземних студентів, Ви знайдете за посиланням www.daad.de/international-programmes.

Окрім цього пропонуються також так звані **МООС** (**Massive Open Online Courses**). Це навчальні заходи, які проходять у режимі онлайн, у яких кожен бажачий може безкоштовно взяти участь. Пропозиції німецьких вишів Ви знайдете на сайті <http://iversity.org>

Структура навчання

Інформація про те, яким чином побудована навчальна програма, міститься у положенні про навчальний процес (**Studienordnung**). У ньому визначено, які теми вивчатимуться та яку роботу слід виконати для отримання диплома (див. с. 9-10). Положення про навчальний процес здебільшого можна знайти в Інтернеті на веб-сторінці Вашого відділу чи інституту.

Бакалаврські та магістерські програми розподілені на модулі. Модулі – це навчальні одиниці, що складаються з кількох тематично пов'язаних навчальних заходів (лекцій, семінарів та практичних занять).

Залежно від положення про навчальний процес, для здобуття диплома бакалавра необхідно від 180 до 240 кредитних балів, а для магістра – 60-120 кредитних балів.

Схожі назви – різні значення

Як і в українських університетах, у німецьких вишах є факультети (**Fakultäten**) та кафедри (**Lehrstühle**). При цьому вони означають не зовсім одне й те саме. Простими словами, німецькі факультети є більшими за українські, а німецькі кафедри є меншими за українські. Один німецький факультет об'єднує всі спеціальності певного напрямку, наприклад, всі природничі науки та математика входять до факультету природничо-математичних наук. Кафедра при цьому складається з одного професора та його співробітників – це може бути, приміром, кафедра професора Шмідта. Різні кафедри об'єднуються в один інститут, наприклад, інститут германістики. В галузі гуманітарних наук такі інститути часто називаються семінарами. Так, Ви можете відвідати на семінарі германістики семінар по «Фаусту» Гете.

Бентежить? Під час навчання Ви швидко звикнете до таких виразів!

Види іспитів

Регулярна участь у навчальних заняттях дає можливість збирати кредитні бали. Однак часто наприкінці курсу потрібно скласти іспит. Існують різні форми іспитів:

- письмові іспити (**Klausuren**),
- короткі доповіді на конкретну тему,
- письмові роботи на конкретну тему,
- усні іспити.

Як скласти розклад занять

Положення про навчальний процес Вашої навчальної програми вказує, з чого приблизно складається Ваше навчання та які модулі Ви маєте пройти. Однак воно не встановлює для Вас чіткий навчальний план. Адаже часто у рамках модулів Ви можете обирати серед занять із різною тематичною направленістю.

Аби скласти свій розклад занять, Вам знадобиться список лекцій (**Vorlesungsverzeichnis**). Для кожної спеціальності існує коментований список лекцій. Його Ви можете знайти на веб-сторінці свого інституту. У коментованому списку лекцій детально описуються усі пропонувані у семестрі навчальні заходи.

Коментований розклад занять часто містить також списки літератури, необхідної для підготовки до занять.

Коли Ви вибрали семінари та лекції для Ваших модулів, на них, як правило, потрібно зареєструватися. Зазвичай це робиться в режимі онлайн.

Деякі предмети користуються великим попитом серед студентів, тому реєструватися слід заздалегідь.

Ви вже склали навчальний план? Зареєструвалися на навчальні заходи? Тоді можна розпочинати навчання у Німеччині.

Кредитні бали за системою ECTS

На бакалаврських та магістерських програмах результати вимірюються відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). ECTS вимірює навчальне навантаження, необхідне для успішного завершення навчальної програми. Сюди також відноситься підготовка та доопрацювання навчальних занять, самостійні письмові роботи, підготовка до усних доповідей та до іспитів. Отримані результати оцінюються і стають частиною підсумкової оцінки. Один кредитний бал відповідає 25-30 годинам робочого часу. Зазвичай навчальні програми укладені таким чином, що необхідно набрати 30 кредитів у семестр, аби мати змогу завершити навчання у передбачений термін.

ECTS полегшує процедуру визнання навчальних результатів крізь державні кордони. Оскільки Україна приєдналася до Болонської системи, українські виші мають визнавати кредитні бали інших вишів. Якщо Ви плануєте провчитися за кордоном в рамках програм обміну лише один рік, дізнайтеся про це у своєму виші заздалегідь для того, щоб бути впевненим.

3.

Як скористатися перевагами Вашого перебування у Німеччині

В цьому останньому розділі Ви знайдете інформацію відносно трьох тем, які можуть відіграти важливу роль у тому, щоб Ваше перебування в Німеччині стало незабутнім. Мова йде про нові знайомства та дружбу, вивчення німецької мови та здобуття професійного досвіду.

Звичайно ж, Ви бажаєте якнайшвидше адаптуватися в Німеччині. Можливо, Ви також хотіли б здобути цінний досвід на німецькому ринку праці. Тому ми підготували для Вас декілька порад.

3.1

Як завести знайомства

Тут Ви дізнаєтеся про те, які чудові можливості для створення нових контактів пропонує Вам студентське життя.

Відчуття комфорту у Німеччині залежатиме, звісно, не лише від Ваших успіхів у навчанні, але і від особистих контактів.

Університетське життя може бути дуже різноманітним, оскільки самі вищі дуже відрізняються один від одного. Деякі – невеликі й затишні, і в них навчається небагато студентів, інші ж, натомість – великі навчальні заклади, де познайомитися з іншими студентами буде нелегко.

Тому ми підготували для Вас декілька ідей, які можуть полегшити пошуки нових знайомств. Звісно, Ви самі знайдете багато інших можливостей, щоб встановити нові контакти та знайти нових друзів.

Порада 1: Візьміть участь в орієнтовних заходах для студентів-початківців.

Ці заходи пропонуються студентським представництвом, студентською радою Вашого факультету або відділом міжнародних зв'язків. Тут Ви зустрінете студентів, які також тільки розпочали своє навчання і, можливо, ще не вжилися в університетське життя, як і Ви.

Порада 2: Відвідайте регулярні зустрічі, університетські групи, спортивні курси, вечірки... Кафе, кнайпи та

ресторани загалом відіграють велику роль в соціальному житті Німеччини. Тут також відбуваються зустрічі студентів. Деякі студентські ради та університетські групи організують так звані **Stammtische**. Це означає, що студенти регулярно зустрічаються в конкретному кафе або кнайпі. Тут Ви можете ближче познайомитися з Вашими однокурсниками і при нагоді домовитися щось спільно організувати.

В кожному університеті існують студентські **гуртки** за спільним інтересами та хобі. Це можуть бути різноманітні студентські клуби, політичні групи, університетські хори, оркестри, театральні гуртки і багато іншого.

Подібні групи – ідеальні місця для встановлення нових знайомств. Про те, які гуртки пропонує Ваш навчальний заклад, Ви дізнаєтеся в студентському представництві або в центральному консультативному пункті (**Zentrale Studienberatung**).

На території багатьох навчальних заходів є **релігійні університетські та студентські спільноти**. Вони не обмежуються тільки релігійними темами, але й пропонують також спільні походи, вечірки, дискусії та багато іншого. Адреси Ви знайдете на домашній сторінці університету.

В кожному виші пропонуються численні **спортивні гуртки** за всіма можливими напрямками. Курси є здебільшого безкоштовними. Вони також пропонують багато можливостей для знайомства з іншими студентами. Актуальну спортивну програму Ви знайдете на сторінці Вашого університету.

Університетські вечірки, які організовуються кожного семестру, також відкривають гарні можливості для нових знайомств.

Порада 3: Використовуйте соціальні медії.

Ви можете, звісно, спочатку встановити віртуальні контакти – наприклад, через сторінку Вашого німецького університету на Фейсбучі. Завдяки посиланню **www.facebook.com/Study.in.Germany** Ви можете встановити контакт з понад 450 тисяч людей з усього світу, які навчаються або тільки планують своє перебування в Німеччині.

Порада 4: Зважтеся на перший крок.

Не чекайте, поки хтось забажає з Вами познайомитися. Беріть ініціативу в свої руки. Заговоріть з іншими студентами. Скористайтесь кожною можливістю, яка надається.

3.2

Як краще вивчити німецьку

Тут Ви дізнаєтеся про те, яке володіння німецькою Вам необхідне для навчання та повсякденного життя в Німеччині. Також Ви дізнаєтеся про те, де та як можна підвищити свій мовний рівень.

Те, наскільки добре Ви повинні володіти німецькою для успішного навчання в німецькому університеті, залежить, звісно, від Вашої навчальної програми.

Який рівень німецької потрібний?

На англійських навчальних напрямках не вимагається знання німецької, проте, як правило, необхідне дуже добре володіння англійською.

Що стосується німецькомовних навчальних програм, там все залежить від фаху. На гуманітарних факультетах вимагають набагато краще володіння мовою, ніж на природничих, передусім це стосується розмовних та письмових вмінь.

Ви неодмінно повинні розуміти лекції та знати мову на достатньому рівні, щоб брати участь у дискусіях на семінарах, розуміти наукові тексти, висловлюватися усно та письмово на наукові теми.

Для подання документів на навчання Ви повинні вже надати документ, що засвідчує Ваше володіння німецькою мовою (див. с. 17-18). Це, звісно, не єдина причина, чому Вам потрібно вивчати німецьку. Також

після успішного складання мовного іспиту або після отримання мовного сертифікату не слід припиняти зусилля у вивченні німецької.

Адже мова Вам потрібна не лише для навчання. Також і у повсякденному житті німецька відіграватиме важливу роль, вона сприятиме активнішій участі у суспільному житті Німеччини і значно полегшить встановлення нових контактів.

Мовний онлайн-курс DUO

Мовні онлайн-курси від DUO надають підготовку цілеспрямовано на досягнення різних рівнів мови для навчання в Німеччині.

Подальша інформація?
www.deutsch-uni.com

Як можна покращити свою німецьку?

Ідеальний варіант – коли Ви вивчили німецьку ще в своїй країні. Це можна зробити, приміром, у Goethe-Institut (www.goethe.de/ins/ua/uk/index.html).

В Goethe-Institut Ви можете відвідувати курси або скористатися онлайн-курсами на рівні від А1 до В2. Безкоштовні онлайн курси пропонує Deutsche Welle на сайті www.dw.com („Deutsch lernen“).

Онлайн платформа www.deutsch.info пропонує поряд з курсами для самонавчання також практичну інформацію про життя в Німеччині.

Інша можливість вивчення німецької на батьківщині – мовні тандеми по скайпу або електронній пошті.

Якщо Ви бажаєте покращити німецьку мову в Німеччині, для цього також надається багато можливостей.

Німецькі виші пропонують мовні курси. Вони в багатьох випадках безкоштовні. Окрім курсів, які проходять під час семестрового навчання, існують також **літні курси** для вивчення мови. Вони зазвичай проходять в період з червня до вересня і розраховані на здобуття різних мовних рівнів (www.summerschools.de).

Дуже багато інших **установ та мовних шкіл** пропонують курси німецької мови. Серед них, наприклад, GoetheInstitut в Німеччині (www.goethe.de) і Volkshochschule («вечірня школа», www.volkshochschule.de) та інші, переважно приватні мовні школи. Ці курси є платними.

Гарне посилання для пошуку подібних курсів та мовних шкіл – банк даних фахового об'єднання «Німецька як іноземна» (FADAF), Ви знайдете його за посиланням www.fadaf.de/de/daf_angebote/sprachkursangebote.

Не тільки на класичних (і здебільшого платних) мовних курсах можна вивчати німецьку. Чи мали Ви вже досвід з мовним тандемом?!

У мовному тандемі об'єднуються двоє людей, які зазвичай бажають вивчити рідну мову один одного. Вони зустрічаються регулярно та практикують то одну, то іншу мову.

Самотестування: На якому рівні моя німецька?

Рівень мовних курсів зазначається відповідно до класифікації загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (див. стор. 18).

Бажаєте оцінити свої знання? Тоді протестуйте себе самостійно. На інтернет сторінці Goethe-Institut. Ви знайдете короткий безкоштовний тест: www.goethe.de/einstufungstest

Якщо Ви бажаєте більш точно оцінити свій рівень та підтвердити його сертифікатом, скористайтеся платним тестом onSET (www.onset.de). Тут Ви можете також перевірити, чи достатньо Вашого рівня для складання TestDaF. Ви можете скласти onSET в одному з тестових центрів TestDaF в Україні.

Деякі відділи міжнародних зв'язків, міжнародні студентські організації або студентські представництва мають списки імен бажаючих утворити мовний тандем. Але Ви може також самі розмістити оголошення про мовний тандем на дошці оголошень Вашого університету.

Можливо, Ви знайдете партнера для мовного тандему онлайн, наприклад, через сторінку Вашого університету на Фейсбуці.

В деяких університетах є також онлайн-портал для пошуку потрібного партнера для тандему. Таку інформацію надає або відділ міжнародних зв'язків, або студентське представництво.

У центрі уваги...

знаходитеся Ви! У Бременському університеті Ви можете взяти участь у формуванні навчальних пропозицій для іноземних студентів. Ваші ідеї та ініціативи завжди приносять радість нам, співробітникам відділу міжнародних зв'язків. Ми залюбки допоможемо застосувати Ваші вміння у розробці різноманітних програм для іноземних студентів. До них належать як орієнтаційні заходи на початку семестру, так і допомога під час навчання, наприклад, семінари з написання наукових робіт або програма тандемного навчання. Окрім цього, заходи у вільний від навчання час збирають разом студентів з усього світу. Можливо, у Вас є ідеї щодо того, як поєднати між собою різні культури, що представлені у нашому університетському містечку?

Доктор Анетте Ланг керує відділом міжнародних зв'язків у Бременському університеті.

3.3

Як під час навчання отримати перший професійний досвід

Тут Ви дізнаєтеся про те, як ознайомитися з німецьким ринком праці завдяки підробіткам та практиці й на що при цьому слід звертати увагу.

Можливо, Ви бажаєте використати своє навчальне перебування для здобуття досвіду на німецькому ринку праці. Тоді підробіток та практика – особливий шанс для Вас. Окрім того, це також гарна можливість для встановлення нових знайомств.

І, зрештою, завдяки цьому Ви можете отримувати додатковий заробіток. Зверніть, будь ласка, увагу на те, що під час навчання практично неможливо повністю профінансувати життєві потреби власною роботою. Ви не можете покладатися на те, що в Німеччині точно знайдете собі підробіток. Окрім того, студентам дозволено працювати лише обмежений час.

Що є типовим підробітком для студентів

Ідеальним доповненням до Вашого навчання може бути підробіток при установах, в бібліотеках або інших відділах університету. Тут Ви можете працювати студентським або науковим помічником або науковим співробітником. Оголошення про роботу Ви знайдете на сайті Вашого навчального закладу.

Класичний варіант студентського підробітку за межами вищого навчального закладу – офіціант в кафе або у кнайпі. Інші студенти допомагають гостям на ярмарках, працюють кур'єрами, нянями, хатніми робітницями, влаштовуються у копійшопи тощо.

Якщо Ви шукаєте підробіток, звертайте увагу на оголошення на дошках оголошень Вашого університету, бібліотек, супермаркетів тощо. В багатьох вишах пропонується допомога у пошуку тимчасової роботи для студентів. Контактною особою може бути служба соціальної опіки для студентів або місцеве агентство з працевлаштування.

Більше інформації?

www.daad.de/arbeiten

Скільки часу можна працювати

Існують точні правові положення, в яких вказано, скільки студентам дозволено працювати. Ці положення залежать від країни походження.

Українці можуть працювати 120 повних або 240 неповних днів на рік. Хто бажає

працювати більше, потребує дозвіл на роботу від Відомства у справах іноземців (Ausländerbehörde). Можливість отримання дозволу залежить від ситуації на ринку праці у конкретному регіоні.

Якщо Ви працюєте студентським або науковим помічником, зазвичай Ви можете без проблем працювати і більше, ніж 120 повних днів у рік. В будь-якому разі Ви маєте поінформувати Відомство у справах іноземців.

Зверніть увагу: трудові положення для іноземних громадян дуже суворі. Вас можуть депортувати з країни, якщо Ви порушуєте правила.

Власне, Вам не дозволено працювати самостійно або позаштатно.

Якщо Ви відвідуєте мовний курс або навчаєтеся в підготовчому коледжі, Ви може працювати лише за згодою відомства у справах іноземців та агентства з працевлаштування та лише у вільний час.

Практика, навіть неоплачувана, вважається роботою, і на неї розповсюджуються усі правила щодо роботи іноземців. Якщо Ви відпрацювали 120 днів і хочете пройти практику, необхідно отримати дозвіл Відомства у справах іноземців та агентства з працевлаштування.

В цьому правилі є одне виключення: воно не розповсюджується на практику, яка прописана в положенні про навчання (так звана обов'язкова практика). Для обов'язкової практики Вам не потрібна згода, і дні за її проходження не будуть враховані зі 120-денного ліміту.

Подальша інформація

www.daad.de/deutschland/download

Пам'ятка «Інформація про нормативно-правові положення з працевлаштування іноземних студентів, випускників та науковців».

Адреси агентства з працевлаштування у Вашому місці навчання Ви знайдете за посиланням www.arbeitsagentur.de.

Яка користь від практики

Багато студентів проходять практику, щоб здобути під час навчання практичний професійний досвід. Знайомство з робочими буднями допомагає багатьом у професійній орієнтації. Частково студенти використовують набутий професійний досвід, щоб встановити тематичні пріоритети в своєму навчанні. Також практика надає можливість для нових знайомств.

На багатьох спеціальностях практика є обов'язковою. Вашими кураторами будуть викладачі університету. На деяких спеціальностях практика є передумовою для допуску (див. с. 16).

Практику Ви можете пройти на підприємстві або в організації. Тривалість – від декількох тижнів до декількох місяців.

Якщо Ви бажаєте під час навчання пройти практику в Німеччині, зверніться за інформацією в наступні організації:

- Відділ практики Вашого навчального закладу
- Відділ міжнародних зв'язків
- Міжнародні студентські організації, такі як AIESEC, ELSA та IAESTE (www.iaeste.de).

Яка ситуація з оплатою

З початку 2015 року в Німеччині діє положення, за яким кожен працівник отримує мінімальну заробітну плату розміром 8,50 євро на годину. Згідно закону, менше платити не дозволяється навіть студентам за підробіток.

Мінімальна заробітна плата не завжди розповсюджується на практику. За обов'язкову практику (див. с. 56) мінімальна заробітна плата сплачуватися не повинна. За необов'язкову практику студенти отримують мінімальну плату у випадку, якщо практика триває понад три місяці. В інших випадках практика оплачується або дуже низько, або взагалі не оплачується.

Практика під час навчання

В першу чергу у вишах прикладного напрямку існує тісне поєднання навчання з практикою. Зазвичай бакалаврські програми передбачають практичний семестр, який прописаний у навчальному плані. При цьому йдеться про обов'язкову практику. Тобто, якщо Ви протягом шести місяців працюватимете на підприємстві, Ви не отримуватиме заробітну платню.

На багатьох навчальних програмах студентам рекомендується здобути практичний досвід. Якщо за таку практику не надаються ECTS-кредити, йдеться про добровільну практику, тобто, через 3 місяці підприємство має сплачувати мінімальну заробітну платню.

Подальша інформація

www.daad.de/arbeiten

3.4

Які існують можливості працевлаштування після навчання

Тут Ви дізнаєтеся про свої шанси на проживання та роботу в Німеччині після завершення навчання та про правові норми, які діють в даному випадку.

Можливо, Ви настільки задоволені своїм життям в Німеччині, що хотіли б тут залишитися навіть після завершення навчання. Можливо, Ви також хотіли би запропонувати німецькому ринку праці Ваші знання та кваліфікації, які Ви здобули під час навчання.

Таке бажання маєте не лише Ви: понад 40% іноземних випускників після завершення навчання спочатку залишаються у Німеччині.

Яка ситуація з правовими нормами

Якщо Ви закінчили навчання в німецькому виші, для Вас діють особливі умови, а саме: Вам як випускнику німецького університету відносно легко отримати дозвіл на трудову діяльність у Німеччині, якщо виконані певні умови.

Після успішного завершення навчання в Німеччині Ви можете спочатку подати заяву на отримання дозволу на перебування з метою пошуку роботи строком на 18 місяців. Для цього Вам потрібно засвідчити, що Ваші життєві потреби забезпечені і що Ви серйозно намагаєтеся знайти робоче місце, яке відповідає Вашій спеціальності.

Якщо Ваші пошуки протягом цього часу були успішними, Вам буде дозволено залишитися в Німеччині. Тоді Ваш попередній дозвіл на перебування буде переоформлений у дозвіл на перебування з метою працевлаштування.

Передумовою, однак, є відповідність Вашого робочого місця Вашій спеціальності. Крім того, Ваша робота має відповідати Вашій кваліфікації. Наведемо два приклади: робота програміста для випускника з медичною спеціальністю фахово не сумісна, а випускник в галузі історії мистецтв не може працювати офіціантом в музейному кафе, оскільки його кваліфікація вища.

Вже після двох років кваліфікованої роботи Ви можете за певних умов отримати дозвіл на безстрокове перебування. Якщо всі передумови виконані (зокрема, володіння німецькою мовою), після восьми років постійного перебування в Німеччині Ви маєте право подати заяву на громадянство. Час навчання в більшості федеральних земель враховується.

Блакитна карта Європейського Союзу

Блакитна карта Європейського Союзу розрахована на громадян з країн, які не входять до Європейського Союзу. За її наявності висококваліфіковані спеціалісти мають право жити та працювати в Німеччині.

Подати заявку на Блакитну карту має право кожен, хто отримав німецький або визнаний іноземний диплом і має трудовий договір з річною заробітною платою брутто щонайменше 52000 євро, для деяких професій (природознавець, математик, інженер, лікар, IT-спеціаліст) може бути достатньо 40560 євро.

Подальша інформація?
www.bamf.de/blauekarte

Де можна знайти роботу

Попри спрощені правові норми знайти відповідне робоче місце все ще не завжди легко. Але є гарні новини для випускників, які шукають роботу: Німеччині не вистачає висококваліфікованих працівників.

За даними Інституту німецької економіки, в Німеччині недостатньо випускників за так званими MINT-спеціальностями, що охоплюють математику, інформатику, природознавство та техніку. Отже, в деяких галузях випускники вищів будуть мати гарні шанси знайти робоче місце.

Для пошуку роботи важливо знати наступне про німецьку економіку: малі та середні підприємства з менш ніж 500 співробіт-

никами відіграють дуже велику роль в Німеччині. Вони вважаються двигуном в сфері економіки та працевлаштування.

В 2014 році 99,3% підприємств належали до середнього класу. 2,5 мільйони малих та середніх підприємств пропонують понад 60% робочих місць в Німеччині. Ті, хто під час пошуку роботи буде звертати увагу не тільки на великі підприємства міжнародного значення, але й на малі та середні, значно збільшать свої шанси.

Як добре слід володіти німецькою мовою

Важливо знати: Ваші шанси на робоче місце в Німеччині набагато кращі, якщо Ви добре володієте німецькою. Можливо, під час навчання в німецькому університеті від Вас вимагали лише мінімальний рівень знань – наприклад, якщо Ви закінчили англomовну магістерську програму.

На німецькому ринку праці в будь-якому випадку добре володіння німецькою є важливою передумовою. Виключенням можуть бути науково-дослідні організації та великі міжнародні підприємства. Там гарне знання англійської може компенсувати дефіцит німецької.

Отже, використовуйте кожну можливість, щоб вивчити німецьку та покращити свої знання мови як під час навчання, так і після нього (див. с. 51-53).

Портал для іноземних спеціалістів

www.make-it-in-germany.com

інформує та консультує іноземних спеціалістів, які бажають жити та працювати в Німеччині. Тут Ви знайдете не тільки детальну інформацію з пошуку роботи, але й портал працевлаштування.

Усього найкращого!

Навчання в Німеччині – не тільки захоплююче випробування, а й значний крок на Вашому кар'єрному шляху.

Багато іноземних студентів успішно завершують навчання в Німеччині. Лише в 2016 році вищу освіту в Німеччині здобули близько 49100 іноземних студенти. З їхнім дипломом вони дійсно мають найкращі шанси, щоб розпочати міжнародну кар'єру.

Для багатьох, під час насиченого студентського життя, Німеччина стала другою батьківщиною. І для більшості Німеччина зостанеться вихідним пунктом на все життя. Можливо, і для Вас також? Ми були би дуже цьому раді.

В будь-якому разі ми бажаємо Вам усього найкращого!

Подальші публікації

За посиланням www.daad.de/deutschland/nach-deutschland Ви знайдете численні публікації DAAD з вичерпною інформацією для іноземних студентів.

У цифрах: іноземні студенти у Німеччині

Студенти німецьких вишів (2016)	
Німецькі студенти	2 417 494
Іноземні студенти	340 305
серед них іноземці з постійним місцем перебування у Німеччині, які закінчили школу у Німеччині	88 763
серед них іноземці без постійного місця перебування у Німеччині, які закінчили школу за кордоном	251 542
Загалом	2 757 799

Топ-10 країн, з яких студенти прибули на навчання до Німеччини (2016)			
Країна	Кількість студентів	Країна	Кількість студентів
Китай	32 268	Франція	7 330
Індія	13 537	Камерун	7 106
Росія	11 413	Україна	6 941
Австрія	10 129	Туреччина	6 930
Італія	8 047	Болгарія	6 840

6 найулюбленіших спеціальностей серед іноземців, які прибули на навчання до Німеччини (2016)	
Гуманітарні науки	11,3
Правові, економічні та суспільні науки	26,0
Математика, природничі науки	10,7
Медицина, охорона здоров'я	5,9
Аграрні науки, лісівництво, дієтологія, ветеринарія	2,4
Інженерні науки	38,2
Мистецтво	5,7

Дані взяті з виданої DAAD публікації «Wissenschaft Weltoffen 2017» та стосуються 2015/2016 навчального року.

DAAD: цілі, завдання, програми

«Зміни через обмін» – це є девізом та головною метою DAAD. З 1925 року Німецька служба академічних обмінів дає можливість молодим випускникам з усього світу здобути міжнародний досвід. Виділення стипендій – це лише одне з багатьох завдань: DAAD сприяє інтернаціоналізації німецьких вишів, підтримує германістику та німецьку мову за кордоном та допомагає країнам, що розвиваються, створювати сильні вищі навчальні заклади. DAAD є важливим партнером у зовнішній політиці в сфері культури, науки, освіти, а також у сфері надання допомоги країнам, що розвиваються.

DAAD – це активне співтовариство з багатьма учасниками: стипендіатами зі всього світу, колишніми стипендіатами, які приносять до своєї країни набутий досвід та підтримують численні контакти, науковцями, які надають фахову підтримку DAAD у складі відбіркових комісій, студентами та випускниками, чії представники є членами DAAD, сюди належить також всесвітня мережа співробітників, серед яких багато хто також набув міжнародного досвіду в якості стипендіата або лектора.

Сьогодні Німецька служба академічних обмінів – це найбільша у світі організація сприяння такого типу. Вона робить великий внесок у подальшу інтернаціоналізацію німецької науки. Завдяки цьому Німеччина стає все більш відкритою та толерантною, а також і конкурентоспроможною у глобалізованому світі. У 2017 році до складу DAAD входили 240 вишів та 103 студентські представництва.

Бюджет

DAAD фінансується переважно з федеральних коштів різних міністерств, передусім Міністерства закордонних справ, Федерального міністерства освіти та науки, а також Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку. На сьогодні третім за розміром джерелом фінансування є Європейський Союз. Інші кошти надходять від підприємств, організацій та урядів інших країн. У 2016 році загальний бюджет DAAD становив 500,3 мільйона євро.

Програми та цілі DAAD

Завдяки понад 250 програмам DAAD у 2016 році отримали підтримку понад 131 тисяча німців та іноземців по всьому світі. Пропонуються як короткі програми для студентів, так і аспірантура для випускників, навчання та викладання, магістерські програми та підтримка навчальних програм в іноземних вишах. Активність німецьких вишів на міжнародній арені підтримується завдяки маркетинговим послугам, публікаціям, заходам та програмам підвищення кваліфікації.

DAAD виконує свої цілі передусім трьома шляхами:

1. Стипендії для найкращих

Виділення стипендій найкращим німецьким та іноземним студентам та науковцям, які показали чудові результати в процесі відбору та готові взяти на себе відповідальність;

2. Структури, відкриті до світу

Створення структур на рівні вишів в Німеччині та за кордоном (від міжнародних навчальних програм до фахових мереж), які дозволяють здобути міжнародну кваліфікацію, досягти мобільності та діалогу і завдяки цьому підвищити якість досліджень та викладання;

3. Знання для наукової співпраці

Систематизація, подальший розвиток та передача знань про освітні культури та наукові системи по всьому світі, які були здобуті DAAD завдяки своїй роботі і своїм мережам і які необхідні для успішного функціонування міжнародної співпраці.

Словник термінів

Akademisches Auslandsamt / International Office	відділ міжнародних зв'язків
AStA (Allgemeiner Studierendenausschuss)	загальний студентський комітет
Aufenthaltsurlaubnis	дозвіл на перебування
Ausländerbehörde	відомство у справах іноземців
Bürgeramt, Bürgerzentrum	служба у справах громадян
Doktorvater, Doktormutter	науковий керівник
Einschreibung / Immatrikulation	зарахування до вишу
Einwohnermeldeamt	адресний стіл
Feststellungsprüfung	кваліфікаційний іспит для іноземних абітурієнтів для доступу до німецьких вишів
Hochschulzugangsberechtigung	право на вступ до німецького вишу
Immatrikulation	див. Einschreibung
International Office	див. Akademisches Auslandsamt
Klausur	письмовий іспит
Promotion	присвоєння ступеня Doktor / PhD
StuRa (Studierendenrat)	студентська рада
Studentenwerk	служба соціальної опіки для студентів
Studienkolleg	підготовчий коледж
Tutorium	тьюторіум, лабораторне заняття
Vorlesung	лекція
Vorlesungsverzeichnis	список лекцій
Wohngemeinschaft	колективно орендована квартира
Zulassungsbescheid	повідомлення про зарахування

